

שמזועה טובה

שנת קודש

פרשת
ויקרא

תשפ"ה

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

(ויקרא פ' ז') אמר רב אסי מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים ואין מתחילין מבראשית, אלא שהתינוקות טהורים והקרבת טהורים יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים. יש לומר עפ"י מה ששמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שאמר בשם זקני זצלה"ה מקאצק, שהלימוד בסדר קדשים מטהר את המחשבות, ובשם אדמו"ר הרי"ם מגור זצלה"ה אמר שללימוד סדר קדשים צריכין מחשבות טהורות, והוא הכריע ביניהם שלעומת שאדם לומד במחשבות טהורות בה במדה הלימוד מטהר את המחשבות, ונקל לו טהרת המחשבה בכל פעם יותר, עכת"ד. ולפי"ז מובן שלהתחיל בלימוד ת"כ בעוד המחשבות לא נטהרו צריכין לעבודה יתירה להרחיק מעליו בכח כל מחשבת חוץ ע"י צמצום כל חושיו בעיון ההלכה. וממילא מובן שהתינוקות שלא ידעו ממחשבות לא טהורות הלימוד בת"כ יאות לפנייהם ביותר ומשמר אותם שלא תתפגם מחשבתם. ונהירנא כד הוינא טליא כ"ק אבי זצלה"ה ספי לי כי תורא דינים והלכות פסוקות בת"כ יותר מבשאר חלקי הש"ס אף בעודני רך שלא יכולתי להבין יותר מהלכות פסוקות, אולי הי' זה מטעם הנ"ל.

מענין לענין, בעומדנו בפרוס ימי חג הפסח נעתיק מ"ש כ"ק אדמו"ר רבי יצחק מאמשינאו זי"ע (אמרי קודש (אמשינאו)), מועדים עמ' מה לבאר הטעם שהקטנים אומרים סימני הסדר, דכמו שמצינו הטעם דמתחילים ללמוד עם התינוקות 'סדר ויקרא', הוא בשביל דיבואו טהורים ויתעסקו בטהורים כנ"ל, וכמו כן הכא בהסדר שהוא ענין

כוונתו שדוקא משה רבינו יהיה השליח לתת את התורה לישראל מפני מעלתו של משה, וכן כדי לתת לו שכר טוב עבור עמלו. משה רבינו בענותנותו כתב אמנם את האות א', כאשר נצטווה, אולם הוא כתב אותה א' זעירא.

"ויקרא אל משה" (שם). איתא **בבעל הטורים** וז"ל: אל"ף דויקרא זעירא, שמשה היה גדול וענו, ולא רצה לכתוב אלא 'ויקר' לשון מקרה כאילו לא דיבר הקב"ה עמו אלא בחלום כדרך שנאמר בבלעם, כאילו לא נראה לו השם אלא במקרה ולא בקביעות לשון עניויות, ואמר לו הקב"ה לכתוב גם האל"ף, ושוב אמר לו משה מחמת רוב ענוה שלא יכתבנה אלא קטנה יותר משאר אלפי"ן, שבתורה וכתבה קטנה ככל שהיה אפשר לעשות בדרך ענוה באופן שלא יהיה מנוגד לציווי ה', עכ"ל. ויש לעיין מדוע דוקא בפסוק זה נזכר וכתב אל"ף קטנה, והלא למעלה יש קראי כתיבי "ויקרא אליו ה' מן ההר" (שמות יט, ג), "ויקרא ד' למשה אל ראש ההר" (שם יט, כ), ולא נכתבו בא' זעירא. וביאר הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע, כי רק כאן היתה הקריאה אליו בלבד, וביקש להעלימה ולהסתירה, אבל שם היתה הקריאה לעיני כל ישראל, ואם היה מרע"ה מבקש להראות ענותנותו ולהעלים ולהסתיר מחמת ענוה את אשר ידוע לכל והיה לעיני כל הקהל, זו היא ענוה של שקר שכל כולה גאות. (שמועות יצחק, ויקרא)

"ויקרא אל משה" (שם). בשם משמואל (מקץ, להתחלת חומש של בנו), במד"ר

פנינים יקרים

ויקרא אל משה (ויקרא א א). וכתב **בעל הטורים**: אל"ף דויקרא זעירא, שמשה היה גדול ועניו לא רצה לכתוב אלא "ויקר", לשון מקרה, כאילו לא דיבר הקב"ה עמו אלא בחלום, כדרך שנאמר בבלעם, כאילו לא נראה לו ה' אלא במקרה. ואמר לו הקב"ה לכתוב גם האל"ף. ושוב אמר לו משה מחמת רוב ענוה שלא יכתבנה אלא קטנה יותר משאר אלפי"ן שבתורה, וכתבה קטנה

דברים נפלאים פי' הרה"ק רבי צבי מליסקא (אך פרי תבואה), ע"ד המשל: כאשר אדם שולח מתנה לחברו קיימות שתי אפשרויות. כאשר הוא שולח מתנה לחברו כדי להנותו - אין הבדל לשולח מיהו השליח המוביל את המתנה. רצונו היחיד הוא שידידו יקבל את מתנתו. אולם אם המשלח מבקש לגרום הנאה גם לשליח, כגון, שהוא מכבדו בשליחות מכובדת או כדי לתת לו את שכרו, במקרה זה הוא מעוניין שדוקא אדם מסוים יהיה שליחו ולא אחר. והנמשל עפ"י משל זה עפ"י דברי בעל הטורים הנ"ל, שביאר משה רבינו כתב את האות א' זעירא. משה רבינו בענותנותו לא ראה את עצמו ראוי לתת את התורה לבני ישראל. לכן, הוא לא רצה לכתוב כלל את האות אל"ף, הוא רצה לכתוב "ויקר", שמשמעותה היא שלא דוקא הוא היה הראוי לקריאתו של הקב"ה, אלא היה זה רק בבחינת "ויקר", כמקרה בעלמא. אולם הקב"ה ציווה עליו לכתוב את האל"ף כדי להודיע שכשם שעלה במחשבתו לתת את התורה דוקא לדור המדבר שהוא דור דעה, כך גם היתה

ממלקות, כדי שאם יתפסו למלכות וייסרו אותם יתחזקו ולא יספרו להם סודותיהם ומקומות מסתוריהם, ומלמדים אותם לחשוב על כל מכה שזאת המכה האחרונה, שהרי אין מלקים לעולם, "אייביג שמייסט מען נישט". ונראתה תשובה זו בעיני הרה"ק ואמר שלמד הימנה דרך בעבודת השי"ת בהתחזקות וקבלת יסורים באהבה, לדעת 'אז אייביג שמייסט מען נישט!' (מזקנים אתבונן, ח"ב עמ' רכב)

ששימשם, ובכדי להשתעשע ביקשו להרה"ק רבי משה לייב שיבחן אותו בלימודו, פנה אליו הרה"ק ושאלו מה הוא לומד, והשיב, שלומד חומש ויקרא, ושאלו שוב, א"כ אמור נא מה הפירוש "ויקרא", ולא ידע לענות. נטלוהו הגזלנים והכוהו מכות נמרצות, ונתפעל הרה"ק לראות כי הנער אינו צווח ואינו בוכה, ואף לא הראה שום תנועת כאב וצער.

אח"כ שאלו הרה"ק האיך עצר כח ולא זעק מכאב המכות, אמר לו הנער שמימי קטנותם מרגילים אותם שלא יתפעלו

גדול מאד שמטהר ומקדש את האדם, אומרים ג"כ יבוא טהורים ויתעסקו בטהורים. (גליון כרמנו תשפ"א מדור דברים של טעם)

עובדות צדיקים

"ויקרא אל משה" (א, א). הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע פעם בהיותו ביער על אם הדרך, פגעו בו חבורת גזלנים, וכמעט שלא רצחוהו נפש, רק מאחר שהיה שם אחד שהכיר בו שנתן להם לאכול והחיה את נפשם בעת היותם על היריד בסאסוב, לכן לא פגעו בו לרעה. ושם אתם היה נער אחד

קול מבושר

האם אתה רואה מה שקורה כאן??? היהודים באמריקה מחכים למשיח!!! יהודים באמריקה מצפים לגאולה!!! פה בליטא עוד היה אפשר לומר שהיהודים מצפים למשיח בגלל שהם דחוקים בעוני ובצער, והם מיוסרים בכל מיני יסורים קשים, ומחכים הם למשיח על מנת שיגאל אותם מצרתם.. אבל טאטע, באמריקה, הרי יש ליהודים שפע! באמריקה היהודים חיים בנחת, ובכל אופן הם מחכים למשיח!!! בכל אופן הם מחכים לגאולה השלימה! בכל אופן הם מחכים לאבא שלהם שיבוא ויבנה אתם את בית הבחירה. האם אבאלה לא הגיע הזמן לגאול אותם, זעק הכהן הגדול בבכי!!! האם טאטע לא תחוס על שארית עמך שמצפים כבר לראותך??? סיים רב משה את הסיפור ואמר: יהודים יקרים! החפץ חיים לימד אותנו, שכשיהודי 'מצפה למשיח', זה לבד סיבה שיבוא משיח!!! יהודי שמצפה, ומבקש שיבוא משיח, זו כבר סיבה שיכולה לגרום להביא את משיח צדקנו...הבה ונזעק למרום! טאטע! אבא! אנחנו רוצים משיח!עברנו די! אנא, מלוך על כל העולם בכבודך! בבקשה אבא... ונזכה לתשועת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכי"ר.

האשה לבכות מרורים. 'לבכייה מה זו עושה', תמה הכפרי. 'מפני שכתובה כאן 'גזרה רעה', ענתה האשה, שבשנה הבאה נלך לירושלים ונאלץ להותיר אחורי גונו את כל הטוב שרכשנו כאן, פרטנו המביאה חלב, תרנגולותינו המטילות ביצים, ועוד'. ענה הכפרי: 'אל דאגה, הסירי כל חשש מלבך. יש לנו ברוך ה' גוטע יודען', צדיקים וקדושים, והם בוודאי יבטלו כל גזרות רעות ולא נצטרך לילך לירושלים'...

וסיים הרה"ק ר' מנחם נחום: 'אבל היום גם ה'גוטע יודען' מסכימים כבר שמישיח יבוא, דארף עהר שוין קומען, מעג עהר שוין קומען, מוז עהר שוין קומען'...

סיפר הגאון רב משה שטרנבוך שליט"א: הרב שמואל הלוי פרדס זצ"ל סיפר לי, שפעם אחת הוא נסע לגאון הקדוש 'החפץ חיים' זצ"ל, ונכנס להתפלל עמו תפילת ערבית, לאחר התפילה ניגש הרב פרדס לחפץ חיים וברכו לשלום. שאל אותו החפץ חיים: מנין אתם?? ענה לו הרב פרדס, מ'אמריקה!' החפץ חיים חשב קמעא ושאל, יאמר לי מר. האם ב'אמריקה' מחכים למשיח?? הרב פרדס חשב קמעא וענה לכהן: כן, באמריקה גם מחכים למשיח צדקנו! החפץ חיים נרעד, ומיד הרים ראשו לשמים וזעק בהתרגשות ובבכי, טאטע!!

סיפר הרה"ק רבי מאטיל סלוניםמער זצ"ל: מעשה ביהודי תמים שבא לפני הרה"ק מאפטא בעל "אוהב ישראל" (יומ"ד ה' ניסן) זי"ע, ותינה את צרתו, כי זה ימים רבים שהתפרנס ממסחר בשוורים ויפרצו עסקיו לרוב, אך הנה פתאום התהפך עליו הגלגל והפסיד כל כספו בעסק ביש. שמע הצדיק את צרת האיש ונאנח מרה, השתתף בסבלו, גם השיאו עצה טובה והרעיף ברכות על ראשו שתשוב ותזרח לו שמש הצלחתו. אולם כשעמד האיש לצאת מלפניו אמר לו הצדיק במרירות: "אתה מדבר על שוורים ועסקים... באותו זמן הנך שוכח לגמרי כי אסון כבד קרה היום לישראל... הרי לא הקריבו היום את קרבן התמיד... כי אין לנו מקדש ולא מזבח, לא כהן... אתה מיצר על שוורים ועסקים, ומקרבן התמיד שלא קרב היום בכלל לא איכפת לך!?"

עוד מסופר כאשר ביקר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין אצל דודו זקנו הרה"ק רבי מנחם נחום מראחמיסטריווקא, סיפר הרה"ק רמ"נ כי פעם היה כפרי שלא ידע כיצד לערוך את ליל הסדר. יעצה לו אשתו שיקנה הגדה עם 'עברי-טייטש', וכך יוכל לערוך את הלילה כהלכתו.

בליל הסדר קראה האשה מן ההגדה והוא חזר אחריה. כשהגיעו בסיום הסדר לאמירת: 'לשנה הבאה בירושלים', החלה

בדבר זה, שבכח מילים קדושות אלו שנותנים פחד ואימה על האדם לפני בורא כל עולמים, המשיך את הפחד על המצות שנאפו אז.

ושמא יש מזה ביאור על איך לא חששו גדולי עולם **כמהר"י מינץ**, **'בעל הפלאה'**, **וה'חתם סופר'** זי"ע על חימוץ המצות כשאפו אותם ממש בליל התקדש החג, שלפי זה מתבאר שברוב קדושתם השפיעו את פחדם ויראתם על המצות עד שלא יכלו לבוא לידי חימוץ בשום אופן. ועל פי זה יובן אף מה שכתב **הרשב"א** בתשובותיו, **שהרמב"ן** היה מוליך עיסת המצה לאפייתה במרחק של חמשה עשר בתים, שלכאורה זהו פלא איך שלא חשש לחימוצה, אולם

המנחה בכל הפרטים הרבים, עד שרבי שמעונ'לה פתח ואמר כל סדר המנחה בבקיות וסדר נפלא, וממש ראינו כי כל התורה ה' אצלו כמונח בקופסאו. (נהרי אש ליקוטי דיבורים אות כא, א)

"ואם מנחה... מצה תהיה" (ב ה). הגה"צ **רבי נתן געשטעטנער** זצ"ל סיפר שהיה אצל הרה"ק **רבי אהרן מבעלזא** זי"ע בעת אפיית המצות בערב פסח, וכאשר הוליך את המצות מהרדידה אל הניקוב, אמר את התפלה של ראש השנה - "ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך", עם ניגון התפלה הרגיל למלים אלו. ואמר לבאר מעט מזעיר את כונתו של הצדיק

ושבת שמה

אחד אינו מבין זולתם, ועושין כן לסימן בכדי לחזק ולהדק קשר הידידות שביניהם. וזהו דכתיב "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם" - וטעמא להא מילתא היא כי "ביני ובין בני ישראל אות היא" - בין הקב"ה לכלל ישראל סימן הוא ושפה משותפת ביניהם, שאף אחד אחר אינו מבין מבלעדם, אולם "לעולם" - כלומר לאומות העולם מסבירים טעם חובת שמירת שבת, "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש" - שמסתיירים מהם את הטעם האמתי.

וכל ימי חייו היה הרידב"ז מתלהב ומשתעשע בדברים אלו. ובאמת רעיון זו כבר מופיע באור החיים הקדוש שם על אתר, ומסתבר שהרה"ק מקוברין נמי לא אמר כן מדיליה אלא בשם האוה"ח הק', ואף על פי כן התלהב השומע מן הדברים, הגם שלא היה נמנה בין תלמידיו שנאמרו בקדושה יתירה, עד שחדרו לתוך מעיו וכל ימי חייו נשא מאמר זה על לבו.

(מפי הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

ושמרו בני ישראל את השבת וגו' ביני ובין בני ישראל אותי היא לעולם כי ששת ימים וגו' (לא, טו-טז).

שמעתי מהגאון **רבי אשר זאב וורנר** אב"ד טבריה שבעצמו זכה לשמוע מפיו של הגאון **רבי יעקב דוד בן רבי זאב וילונסקי** זצוק"ל מחבר פירוש הרידב"ז על הירושלמי [הוא היה יליד קוברין, בראשית שימש כרב בעיר סלוצק והיתה תקופה קצרה שעבר לשמש ברבנות בשיקאגו שבארה"ב, ואח"כ עבר להתגורר בעיה"ק צפת ת"ו, וזקני חסידי צפת אהבו אותו מאד על אף שלא היה שייך לעדת החסידים. ובהיותו בצפת שמע ממנו הרב וורנר את הדברים האלה]:

בשנות בחרותו חשקה נפשו להיכנס בליל שבת קודש לשלחנו הטהור של הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע, ושמע שנשא את דברו בקול להבות אש קודש, לפרש הכתוב גבי שבת קודש "ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", וכה אמר:

הנה אצל שני אוהבים מצוי מאד שתהיה להם שפה משותפת וסימנים אחדים, שאף

"ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח" (א, ז). **פירש"י** אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט. כאשר היה מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל אברך צעיר, היה גר תקופה בווארשא החסידית. פגע בו אחד מאנשי החסידים, ושאל אותו חסיד מהגרי"ז אם יוכל לתת לו אש להדליק את מקטרתו. ענה לו הגרי"ז בבדיחותא: "וכי אתם החסידים אשר כולכם אש להבה לעבודתו ית' צריכים לבקש ממני אש? ענה לו אותו חסיד כנגדו: "אע"פ שיש אש מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט"... ונהנה הגרי"ז מחריפותו של אותו חסיד. כאשר הגיע הביתה וסיפר לאביו מרן הגר"ח זצ"ל את תשובת החסיד החרף, אמר לו אביו הגר"ח: מיט א חסיד הייבט מען זיך נישט אן (עם חסידים לא מתחילים). דהנה יש לשאול, מדוע בברכת על הצדיקים ועל החסידים, שהולכים מן המעולה אל הפחות ממנו, מהצדיקים והחסידים ועד גירי הצדק, וא"כ הי' צריך לומר 'על החסידים ועל הצדיקים', כי הרי כידוע מעלת 'חסיד' גדולה על מעלת 'צדיק', אלא מכאן "שעם חסידים לא מתחילים..." (דברים ערבים, ח"ב).

"ונפש כי תקריב קרבן מנחה" (ב א). כותב הרה"ג **רבי פנחס הירשפרונג** ז"ל: הנני זוכר את היום שהגאון **רבי שמעונ'לה** (מזעליחוב) זצ"ל הי"ד בא ללובלין, הוא ז"ל בא באמצע הסעודה וכו'. אחר הסעודה דיבר עם הרב ז"ל בדברי תורה והיו עוסקים בכמה דברים מענין מנחות, כי היו לומדים אז בהשיבה מס' מנחות. אח"כ בא רבי שמעונ'לה לבהמ"ד של הישיבה וסבבנו אותו בהלכות וקושיות וכמעט כולם היו בקיאים במס' זאת מסכת מנחות, אבל לאחר כל הקושיות ששאלנו מאתו ז"ל שאל אותנו כי אנחנו נאמר לו איך עושים מנחה, כלומר למשל הוא כהן ואינו יודע איך לעשות כל סדר המנחה, ואנחנו לומדים ובקיאים בענין מנחות נלמד אותו איך לעשות מנחה מהחל עד גמירא. כמובן לא יכולנו לסדר עשית

הרמב"ן בקדושתו המשיך יראה על המצה ולא יכלה להחמיץ (להורות נתן שבת הגדול תשס"א אות ג).

"וכפר עליהם הכהן ונסלח להם" (ד, כ). **הרה"ק מאפטא** (תק"ח- ה' ניסן תקפ"ה) כיבד פעם בזמר את אחד הנוכחים בשולחנו. הלה לא ידע לומר, והתנצל כי אין ביכולתו לשיר. אולם הרה"ק הורה לו שוב שיזמר. היהודי נענה כי אין ביכולתו, אולם הרה"ק שוב הפציר בו שישיר. כשביקשו הרה"ק בשלישית, לא היתה לו ברירה והוא החל לזמר, הניגון נשמע מסולף, והלה התבייש מאוד בשירתו. כשסיים לומר, פתח **הרה"ק מאפטא** וסיפר: בזמן שביית המקדש היה קיים, וביית המקדש עמד על מכוננו, הייתי כהן גדול. בימים ההם, היה יהודי שהתגורר בעיר אחת רחוקה מירושלים והוא התעצל לטרוח ולעלות לרגל. כך עברו ימים ושנים, היהודי הזקין, עד ששכח כבר את הדרך המובילה

לירושלים עיר הקודש. והנה אירע המקרה, היהודי עבר עבירה שחייבים עליה קרבן חטאת, והוא נאלץ לעלות לירושלים כדי להקריב את קרבנו. יצא היהודי מביתו, והחל לברר אצל עוברי אורח איה הדרך המובילה לציון. כל מי שנתקל בו הביע פליאה גדולה: "יהודי זקן אינו יודע איך מגיעים לירושלים?!... כך הלך היהודי בדרך הארוכה זקנים וצעירים שחקו ממנו, ולבושתו לא היתה גבול. בהגיעו ירושלימה, החל לברר היכן יוכל לרכוש בהמה כדי להקריב קרבן, ושוב תמהו עליו כולם: "הראיתם מימכם? יהודי זקן אינו יודע היכן קונים בהמה?!... זמן רב התהלך היהודי עד שהגיע לבית המקדש, ובינתיים הזדככה נשמתו ונטהרה יותר ויותר, מרוב ייסורי הבושה. המשיך **הרה"ק מאפטא** זי"ע וסיפר: כאמור, הייתי אז הכהן גדול בבית המקדש, וראיתי את הקורה עם היהודי, אולם עדיין חסרה היתה עוד קצת שבירת הלב למען יתכפר לו חטאו. והנה סיים הרה"ק עד עתה לא נתכפר

העוון לגמרי, רק כעת, זכה היהודי ועוונו התכפר בשלמות... (גליון דברי תורה בעלזא, ויקרא תשע"ה)

הלימוד מהמשחק שאך'

"והתודה אשר חטא עליה" (ה ה). שמעתי מדודי הגאון **ק"ר גרשון העניך** זצ"ל מראדזין אשר רבינו **ר' שמחה בונם** (מפרשיסחא) זי"ע ה' שוחק לפעמים בשחוק השאכמאט והי' לו בזה ג"כ ענין עבודה להשי"ת, וכמ"פ שחק עם אנשי לא מעלי ובשעת השחוק הי' אומר דברי צחות בקול נגינה בדיבורים הללו 'אז מען גייט א גאנג דארף מען זעהן עס זאל נישט טיען באנג', ובאלו הדבורים היוצאים מעומק לבו הטהור היו נכנסים ללב היושב כנגדו והתעורר בו הרהור תשובה. גם שמעתי שפעם אחת רצה להכניס התעוררות לתשובה ולעזיבת החטא לאיזה איש להשיבו מדרכו הרעה, ושחק עמו במשחק השאכמאט, ובתוך השחוק עשה הוא ז"ל במכיון הילוך, כנגד השכל מחוקי המשחק, והאיש הזה דמה אשר הוא ז"ל עשה שגיאה ומצא מקום לתפשו, ורצה להכריעו, אז התחיל הוא ז"ל לבקשו שימחול לו שגיאה זו כי הוא פעם הראשונה ונעתר לו, ונתן לו רשות לחזור לדרכו ולעשות דרך אחר טוב מזה, אך אח"כ עשה הוא ז"ל במכוון עוד הפעם הילוך כנגד השכל, ואז תפשו האיש והכריעו, וביקש ממנו עוד הפעם והתחנן שימחול לו ויתקן כמקדם, והשיב לו אשר בפעם הראשון מחל לו, אך עתה לא יתן לו רשות לחזור. ואז פתח הוא ז"ל בדיבור קדשו בדברים היוצאים מן לב קדוש וטהור ואמר 'וויי איז צו דעם מענטש וואס ער איז שוין אזוי ווייט פערקראכין אין שלעכטען וועג אז עס העלפט איהם שוין נישט קיין גיבעט צוריק צו קומען צום גיטען', (אוי ואבוי לאותו אדם, שכבר שקע כל עמוק בדרכים עקלקלות, שכבר לא מועילה לו בקשתו לחזור למוטב...) והדברים הללו נכנסו בלבו והבין שאליו הדברים מכוונים ונעשה בעל תשובה גמור. (דור ישרים ראדזין עמ' כב)

פינת יקרא

עניני קרבנות אפילו באלו ש'אדם כי יקריב מכס', היינו קרבנות היסורים שמן עצמותו מקריב, נדע שג"כ קריאה של חיבה של הקדוש ברוך הוא המה. (הרה"ק מפצייעסנע זי"ע, אש קודש ויקרא)

וכעין זה, מביא **בילקוט אוהב ישראל** (ערך אכילה), לבאר הכתוב על כל קרבן תקריב מלח (ויקרא ב, יג). אמרו חז"ל (תיקו"ז תי' ה יט): מים התחתונים בוכין, אגן בעיני למהיו קדם מלכא, ועל כן זכו שנתהווה מהם מלח לקרבנות שנאמר (ויקרא ב, יג) "על כל קרבן תקריב מלח". שמעתי מפי קדשו של אאזמו"ר (בעל אוהב ישראל מאפטא) זצלה"ה כד הוינא טליא אמר לי: ראה בני, כשהמאכל תפל אי אפשר לאכלו, וכשמשימין בו מלח נתמלא טעם טוב, כי הדבר שצווק 'אגן בעיני למהיו קדם מלכא עילאה' זה נותן טעם טוב...

"ויקרא אל משה" (א, א). **ופרש"י**, לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה לשון חבה לשון שמלאכי השרת משתמשים בו שנאמר 'וקרא זה אל זה', עיין שם. וצריך להבין למה מפרש רש"י זאת בקריאה זו ולא בסנה שנאמר 'וירא ד' כי סר לראות ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני' (שמות ג, ד), וכן בקבלת התורה שכתוב 'וירד ד' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ד' למשה אל ראש ההר ויעל משה' (שם יט, כ). אבל בעקידה כתיב 'ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו', וכן הוא בכל הקרבנות, 'אדם כי יקריב מכס', וקרבנות הבהמות באים תחת האיש, ובתענית אומרים שמיעוט חלבי ודמי יהא נחשב כקרבן. ואכן כל היסורים ממרקי עונותיו של אדם מפני שמתישין את כחו חלבו ודמו, וכל יסורי ישראל מיני קרבנות הם. לכן מרמז בזה רש"י שבכל

סיפור לשבת

"עֲלֵה אִשָּׁה רִיחַ נִיחוּחַ לָהּ" (א, ט).
סיפר כ"ק מרן אדמו"ר **הפני מנחם** זי"ע: כשלמד פעם ראשונה חומש ויקרא בפסוק 'אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א' ט') לימד אותו המלמד טייטש 'אשה לה' - לשם דער אייבישטער. כשחזר על הלימוד לפני אביו ואמר את הטייטש,

עצרו אביו ושאלו וואס איז דער טייטש פון 'אשה' אליין, ולא ידע רק לחזור על דברי המלמד.

שלח **האמרי אמת** לקרוא למלמד ואמר לו: דער טייטש איז זייער וויכטיג, אבער מ'טאר נישט אוועק רירן זיך א האר פון **רש"י**, **רש"י** באווארנט דאך און פאטייטשט 'אשה' לשון אש 'פייער', מ'דארף איין באקן ביי א קינד אז יעדער ווארט דארף האבן א'טייטש, 'אשה

חודש ניסן - הנם ימים המוכרמים

כמו כן מלמד מומחה היינו שמבין מהי התכלית הנרצה מעבודתו, והמשיך ואמר: "המטרה של מלמד הוא להשריש אמונה בלב התלמידים, חודש ניסן איז דער שפיץ און זמן המסוגל צו אריינבאקן אמונה אין אידישע קינדער! מלמד מומחה מבין שבחודש ניסן אינו יכול לעזוב את המלומדות אפילו ליום אחד, שהרי זה דומה לסוחר שעוזב את אומנתו בימי עיקר זמן המסחר, שמפסידים עיקר מסחרו, וכל בר דעת אינו עושה זאת. (ספר החדש 'שיח יצחק', עמ' קנח)

בספר **בישישים חכמה** (עמ' קי"ז). מובא דבר נפלא, הגאון הצדיק **רבי דב בעריש רוזנברג** רבה של סטריקוב זצ"ל, מאריות בית ביאלא ואלכסנדר. פתח ואמר בדרשתו לשבת הגדול, באים אלי אנשים לשאלו שאלות בעניני הפסח, זה בא בשאלה איך להכשיר חבית של בארשט חמיצה, זה שואל איך להכשיר כפות ומזלגות לפסח וכדומה. אבל מדוע לא בא שום אחד לשאלו איך מניחים את הכזית מצה הטהור בפה, אשר נטמא כל השנה בכל דבר האסור בשקר ברכילות בלשון הרע וכדומה. רבה של סטריקוב אמר זאת בהתרגשות כה עצומה עד שכל הקהל געו בבכיה.

וכבר אמר הגה"צ **ר' ישראל סלנטר** (הגדש"פ קדושת ליל הסדר) זצ"ל לפני שאדם מוציא דבריו מפיו הוא הבעל

בגיליון **דברים של טעם** (ויקרא תשפ"ה) הביא סיפור מלא טעם, וכך מביא: סיפר הרב **ר' יעקב שמשון ראויצקי** שליט"א: פעם אחת ביקש ממני מלמד אחד רשות לנסוע לארץ ישראל, בתחילת חודש ניסן, מחמת שמחה משפחתית שיש לו שייכות מיוחדת, ורצה לנסוע רק לשלשה ימים ולחזור לאומנתו, אמרתי לו מחמת הנהלת המוסדות אני נותן לו רשות, אולם איני יודע אם מותר לו לנסוע מחמת אחריות של מלמד, ואמרתי לו שישאל דעת תורה בזה אם כשר ויאותראות הדבר לנסוע לכמה ימים. בסופו של דבר ביקש ממני לשאול דעת קדשו של כ"ק רבינו (מראחמסטריוקא - ארה"ב) זצוק"ל אם יש רשות למלמד לנסוע נסיעה לארץ ישראל בעבור שמחה משפחתית בתחילת חודש ניסן.

ונכנסתי אל רבינו זצוק"ל לשאלו חוות דעתו, שאל אותי רבינו זצוק"ל האם הוא מלמד טוב? השבתי בחיוב שהוא מלמד מצויין! שאל אותי רבינו זצוק"ל שוב, האם הוא מלמד מומחה? לא ידעתי מה להשיב! והסביר רבינו זצוק"ל כוונתו, שיש מוהל מומחה, רופא מומחה, מהו הגדר והכוונה של 'מומחה', אלא מומחה הכוונה שהוא מבין המטרה מה הוא עושה, היינו שאינו רק עושה את מלאכתו מה שצריך לעשות, אלא שמבין בזה, מהו התכלית הנרצה מעבודתו, ואיזה פעולה מביאה את התוצאה הנכונה...

לה" דארף מען פאטייטשען, ער זאל פארברענט ווערן פאר'ן אייבערשטן'ס וועגן, (הטייטש הוא מאד נחוץ, אבל אסור לזוז אפ'י' כחוט השערה מפרוש רש"י, רש"י הרי דקדק ומפרש אשה לשון אש, צריכים להגדיר ולהשריש בילד שכל תיבה צריכים לפרש, 'אשה לה' - צריכים לפרש שיהא נשרף בשביל השי"ת). (פקודיך דרשתי, עמ' סד)

הבית על דיבוריו, אבל אחרי שדיבר והוציאו מפיו הדיבור בעל הבית עליו.

רבנו של עולם תשלח לי קצת פסח על פסח...

רבי חיים ברים סיפר שפעם אחת הקשיב לתפילת שמונה עשרה של המשגיח **רבי יחזקאל אברמסקי**, שהיה מדבר באידיש הרבה באמצע שמונה עשרה, [וכמו ששמענו מרבי משה מרדכי שולזינגר שגם הוא היה מקשיב לשיחות שהיה מדבר באמצע התפילה, כי לעת זקנה היה מתפלל קצת בקול כדי להשמיע לאזניו. והיה מדבר עם השי"ת בלשון אידיש במודים ובשומע תפילה, לפני 'ועל הכל' היה מוסיף באידיש להודות להשי"ת על כל החסדים שעשה עמו בזה היום, על כל החידושים שחידש, והישועות בגשמיות ורוחניות שנתן לו השי"ת] הדבר היה כמה ימים לפני פסח, לפני 'אלקי נצור' שמע איך שהוא מבקש 'רבנו של עולם תשלח לי קצת פסח על פסח...' ופי' **רבי חיים ברים**, שבדרך כלל אדם מבקש שהקב"ה ישלח לו מצות, יין ובשר על פסח, והוא מבקש קצת פסח על פסח, כי הפסח אינו רק כוסות ומצות, יש את הפסח בעצמו, שאנו צריכים לבקש אותו, כמו שאמר אחד הצדיקים, 'על פסח בוודאי יהיה לנו, איך לוקחים את הפסח בעצמו'. היינו שנזכה לדלג ולקפוץ אל השי"ת, ונזכה באמת לראות עצמינו כאילו אנו יצאנו ממצרים. (מתוך שיעור הרב רייזמן פרשת מצורע ו' ניסן תשע"ו)

יומא דהילולא

כשהיו בביתו ולא ראו ממנו מאומה כי מאד הסתיר דרכיו ומעשיו, שאלו אותו על שרה אשתו איה היא, כי אולי על ידה יוכלו להוודע ממעשיו הנפלאים, השיב להם אברהם אבינו ע"ה 'הנה באהל', ופירש רש"י צנועה היא. היינו שגם ממנה לא תדעו כלום. לרבינו היה לו ענין שתיכף שאמר 'בידך אפקיד רוחי' ישן מיד, ואם ארע שלא יכול לישון, היה יודע שעשה איזה חטא, ואינם רוצים לקבלו עד שיעשה תשובה. ופעם אחת פשפש ולא מצא, עד שבדק וחקר, שהיה עומד במסיבת לצים, שעשו ליצנות ממרן אלקי הבעש"ט, והוא שתק ולא מיחה. תיכף עמד ממיטתו וצוה לעגלון שלו, שיאסור לו מרכבתו ונסע תיכף למעזבוז לבקש ממנו מחילה. ומרן הבעש"ט לא הכירו מעולם, ולא היה מכיר אותו שום אדם במעזבוז, והלך רבינו לבית מדרשו של הבעש"ט להתפלל, ועמד שם בזוית להתפלל, ובעת קריאת התורה קרא אותו מרן הבעש"ט הק': מורה מורינו ר' יצחק ב"ר יוסף. ואמר לו הבעש"ט שלום עליכם, מורי ורבי התלוצץ על הבעש"ט, ונסע דרך כזה, והבעש"ט מוחל לו בלב שלם.

•••••

כשהזכיר הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א איזה דבר מרבינו, היה מסיים, שעסקנו כעת במעשה מרכבה, כי איתא במדרש שהעוסק בסיפורי צדיקים חשוב כאלו עוסק במעשה מרכבה. רבינו היה נוהג שהיה לו טס של זהב שהיה חקוק בו שם הוי"ה ב"ה והיה מונח על שולחנו, וכשהיה אוכל היה מביט בו ומכוון כוונות ויחודים נוראים, ואח"כ סילק את הטס מעל

הרה"ק בעל ה'בני יששכר' זיע"א הביא בספרו הק' 'אגרא דכלה' (אות כט) סיפרו לי מגידי אמת ששמעו מכבוד הרב הקדוש המגיד מה"ר יחיאל מיכל זצוק"ל. סיפר להם שבשעת בואו פעם הראשון להרב הבעל שם טוב זצלה"ה, צוה לכבדו, ואמר תדעו שהאיש הזה הוא בן הרב הקדוש מו"ה יצחק מדראהביטש, והנני אספר לכם אשר אביו של זה נתנו לו מן השמים נשמה קטנה אשר כמעט אין בדור נשמה קטנת הערך כמוה, והוא הגביה אותה למעלת התנא הקדוש הרשב"י, ע"כ שמעתי.

והבנתי משארז"ל (תנדב"א רבא, כה) שכל אדם מחוייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אברהם יצחק ויעקב. והנה לכאורה איך יקוה האדם לזה, הלא נשמות גבוהות כאלו הם מאצילות הקודש, וישנם נשמות קטנות מאוד ממלכות דמלכות דעשיה, אבל לפי הדברים הנ"ל הוא מובן שיש בכח האדם ע"י מעשיו להגביה נשמתו עדי אין חקר, והבן, עכלה"ק.

רבינו לא נהג לומר תורה, ולרוב השתוקקות אנשי שלומו לשמוע תורה מפיו הק' התחבאו פעם בפרשת וירא שנים מהחסידים בביתו תחת התנור קודם שבא ללמוד הפרשה עם בנו הרה"ק המגיד מזלאטשוב זיע"א, כדי לשמוע עכ"פ האיך הוא לומד עם בנו, וכשהגיע לפסוק 'ויאמרו אליו איה שרה אשתך וגו'' ביאר הכונה בזה, דהנה המלאכים שמעו במרום רעש גדול על דבר חשיבות ומדרגת אברהם אבינו ע"ה להיות רגל מהמרכבה, וע"כ עתה

ז' ניסן (ה'תק"ד)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי יצחק מדראהביטש זיע"א בן הגה"ק רבי יוסף זיע"א

אורו של רבינו הרה"ק רבי יצחק מדראהביטש זיע"א הפציע ביום כ' לאביו הרב יוסף ספראוידליוור - 'איש אמת', ולאמו הרבנית הצדקנית מרת יענטא ע"ה. צדיקים העידו שלא פסקה רוח הקודש ושומרי משמרת הקודש בקדושה וטהרה בבית אבותם מדורי דורות.

רבינו היה מגיד מישרים בק"ק אוסטראה ובק"ק הארחוב, ועוד קהילות, והיה מחכמי הקלויז בבראד, וישב שם בדיני תורה יחד עם הגה"ק רבי יצחק מהאמבורג זיע"א.

מתחילה היה רבינו מתנגד למרן הבעל שם טוב הקדוש זיע"א עד אשר נתקרב אליו ונעשה לאחד מבני החבריא קדישא.

•••••

רבינו אמר דאיתא בגמרא (כתובות נ, א) עושה צדקה בכל עת (תהלים קו, ג) זה המפרנס בניו ובנותיו כשהם קטנים, אם כן יכולים העולם לפטור עצמם מליתן צדקה לאחרים, באמרם שיוצאין בזה ידי חובתם, שנקרא גם כן צדקה, וזה שאמר הכתוב ואל יבא 'בכל עת' אל הקודש, דהיינו באותו הצדקה שמרומז בפסוק עושה צדקה בכל עת, אינו בא אל הקודש פנימה לקדש נשמתו, כי אם בצדקה גמורה אל אחרים.

ומקיים בכל דרכיך דעהו, כיון שקנה הדעת, מה חסר'.

•••••

בבעלזא נהגו להזכיר שם הצדיק הזה בסיום שיחת חברים, 'דער הייליגער רבי מרדכי נעשכיזער איז געווען א גוטער ייד'.

•••••

חסידים ואנשי מעשה ספרו שהרבי מלובלין אמר ששמע כרוז 'מרדכי בן גיטל בלתי לה' לבדו'.

•••••

כל העולם מברכים על האתרוג, אני על הסוס בספר תולדות יצחק של בנו מסופר שביום ד' כי תבא תרכ"ז סיפר רבי יצחק על אביו רבי מרדכי'לע שבתחילה היה סוחר במשא ומתן, ומכל עסק היה משייר בצד דבר מועט עד שנתקבץ שש רובל לקנות אתרוג על סוכות. ונסע לבראד למסחר האתרוגים, בדרכו ראה את שואב המים בוכה על סוסו שמת, ונשבר מטה לחמו, ונתן לו שש רובל לקנות סוס חדש, ובא לביתו בשמחה, מה החילוק, האתרוג מצוה והסוס מצוה, כולם מברכים על אתרוג ואני אברך על הסוס. בסוף הביאו לו אתרוג מהודר מאד.

•••••

איזה צדיק ממונה על מפתחות ביהמ"ק?...

הערכה מרובה חשו בבעלזא כלפי בית נעשכיז. כ"ק מרן מהר"ש שלח את אחד מחסידיו למקום מסוים, בדרך היה עליו לעבור דרך נעשכיז. ביקש ממנו מרן, שידרוש בשלומם של בנו הרה"ק ר' יצחק מנעשכיז. באותה הזדמנות סיפר: פעם אחת, כשלמדתי מסכת מדות, התקשיתי בדבר מסוים, ולא יכולתי לדמיין את מראהו של בית

תורה מאבי הקדוש זיע"א אך לא אוכל, כי מעינות החכמה שוטפים עד שלא אוכל לומר, כי בכל יום ויום מכבדים בהיכל פלוני לומר תורה, יום אחד את אבי יען אשר הוליד בן כמוני, ויום אחד מכבדים אותי יען אשר היה לי אב כזה.

•••••

העולם נוהגים שמעכבים את כעסם על חבריהם עד ערב יוהכ"פ ואז מפייסים זה את זה, ואין זה הדרך יחלוק אור, כי צריך האדם למחול לחבירו קודם השינה על כל מה שעשה לו חבירו דבר שאינו הגון באותו יום, ולומר 'שאר ליה מארי לכל מאן דמצטער לי', וכן אם חטא אדם כנגדו בלילה, צריך למחול קודם אור השמש, ולא לכבש כעסו על חבירו שנה תמימה. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמנו!

ח' ניסן (ה'תק"ס)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי מרדכי מנעשכיז זיע"א בן הרה"ק רבי דוב בער זיע"א

היה תלמידו של הרה"ק - רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א.

היה פועל ישועות בקרב הארץ, והיה לו כח מופלג בהתרת עגונות.

בלתי להשם לבדו

כתב הרה"ק רבי אשר הראשון מסטאלין במכתב 'הרה"ק אב"ד דק"ק מנשעכיז כל עניניו ועסקיו ומגמותיו רק לגלות האמונה בעולם ואיני שם לב לראות ח"ו באותות ובמופתים שלו, כי זה שייך לפרעה ולכל עבדיו, רק זה ידעתי שכל מעשיו בלתי לה' לבדו,

השלחן ופסק לאכול. ופעם אחת הראה רבינו להבעש"ט הק' איך שכל המאכלים נשרפו כמו עולה על המזבח, ולא אכל כי אם כזית אחד מכל המאכלים.

•••••

רבינו היה בביהמ"ד של עשיר אחד מ'עשרה בטלנים' שלו, פעם אחת בא העשיר מן הדרך בחורף ומצאו יושב ולומד בתענוג גדול, ובביהמ"ד היה חם, אמר לו העשיר, הלא לכם יש מנוחה בזה העולם, אבל אני יש לי הרבה יגיעות וטרחות, בוודאי מהראוי שיהיה לי עולם הבא יותר, השיב לו רבינו, לפי סברתכם הלא הסוס שלכם עובד בוודאי יותר מכם, ומהראוי ליתן לו העולם הבא.

•••••

פעם הלך רבינו דרך יער והחשיך לו בדרך ועמד להתפלל מנחה תחת אילן אחד, ונסע דרך שם אדון אחד וברכו לשלום, ושאל אותו האדון להיכן הוא הולך, ולא ענה לו רבינו כי היה באמצע תפלת שמונה עשרה, וחרה להאדון מאד, וצוה לעבדיו להלקותו, והלקהו עד שזב ממנו דם הרבה, והלך לו. אחר שגמר רבינו את תפלתו, אמר, רבש"ע מה זה שהיה לי בלבול הדעת באמצע התפלה, אולי מפני שהמקום לא היה נקי, וחפש וראה שהיה צואה במקום ההוא, ולא הרגיש כלל בכל הנעשה.

•••••

סיפר הרה"ק בעל 'אוהב ישראל' מאפטא זיע"א, שפעם היה אצל הרה"ק המגיד מזלאטשוב זיע"א בעת שערך את שולחנו אשר לפני ה', וישבו שם כמה וכמה צדיקים, והניח הרה"ק מזלאטשוב את ראשו על היד איזה רגעים והגביהו, כן עשה שלשה פעמים, ואמר להמסובים, הנה רצוני לומר דברי

ט' ניסן (ה'תשכ"ט)

יומא דהילולא קדישא
של הגה"ק רבי אריה לוי זיע"א
בן הגה"ק רבי בנימין ביינוש זיע"א

היה מגדולי ירושלים בדורות האחרונים. רבי אריה, כך כונה בחיבה בפי כל אוהביו, נקרא גם "רב האסירים" ו"רב המצורעים", כיוון שהיה נוהג ללכת לבקר אסירים בבתי הכלא, ובפרט את אסירי המחטרות בשלטון הבריטי שנידונו להרג. כן הלך רבי אריה לוי לבקר חולים בבתי חולים, ואף מצורעים שאושפזו בבית חולים למצורעים, כדי שלא ידביקו אחרים. רבי אריה עודד את האסירים והחולים, והרבה במעשי חסד ובעזרה לזולת.

כמה מאמרותיו

א. "ירא שמיים אמיתי הוא זה שאינו יכול לישון בלילות מדאגה שמא לא עשה באותו יום כדי להקל סבלו של יהודי מדוכא בייסורים".

ב. "הרודף אחר הכבוד - מסכן ואומלל הוא, שהרי אין יותר ממנו הנזקק לבריות. שהרי מה זה כבוד? אתה מבקש מאחרים שיכבדוך. וכי כלום יש יותר מזה הנזקק לבריות?! (מתוך "צדיק יסוד עולם")"

ג. "קל יותר לעקור הר ע"י חודו של מחט, מלעקור גאווה מתוך ליבו של אדם" (מתוך "צדיק יסוד עולם")

ד. "אהבת הכבוד ושלוות הנפש אינן יכולות לדור בכיפה אחת. (מתוך "צדיק יסוד עולם")"

שצריך לעשות נסיעות, אין הנסיעות בשביל פרנסה, אלא בכדי ללקט הניצה"ק השייכים לנפשו שנתפזרו במקומות רחוקים, אך עצם הנסיעה באה לפניו בביתו. וכמבואר כ"פ בארוכה.

ובזה פירש רבי יעקב 'ובא אשר לו, הבית', היינו כל מה ששייך לו, יבא לביתו. כמו שמצאנו בפרשת מצורע שפרנסת האדם יוצאת לו מתוך קירות ביתו, לפני אלף שנה הטמינו האמוריים את האוצר, ועשרה אנשים כבר גרו כאן בבית, הם לא ידעו מכך, וכמבואר בקצות ונתיבות בחו"מ שהבעלים הקודמים כיון שלא ידעו בכך, לא קנו את האוצר כלל, והכל ממתין לזה היהודי, ובא אשר לו, הבית, כל מה ששייך לו, יבא לביתו. כך הקב"ה מזמין לאדם כל צרכו, והוא יושב ודואג ונוסע וטורח, ואינו יודע שהאוצר כבר מזומן אצלו. ובזה נבין שני הגירסאות 'שעשה לי כל צרכי' היינו שהקב"ה כבר הכין לו מתחילה כל צרכו, או 'העושה לי כל צרכי' עכשיו בזאת השעה הוא עושה לי כל מה שאני צריך, ומה לי לדאוג מאחר שהוא מסדר הכל לפני.

כמו כן מצאנו ב' נוסחאות בברכת שהכל, יש גורסים נהיה בקמץ תחת היוד, ויש גורסים בסגול תחת היוד. ורוב הפוסקים נקטו בקמץ, ובסידור רבי יעקב עמדין מביא בשם אביו החכם צבי לברך שהכל נהיה בדברו בסגול תחת היוד. כי מקובלנו שכל מה שקיים עכשיו בעולם, לא נברא לפני ששת אלפים שנה, אלא עכשיו ברגע זה הקב"ה מחיה ומהוה הכל. וכמ"ש הבעש"ט 'לעולם ה' דברך נצב בשמים' ברגע זה הקב"ה עושה שמים וארץ וכל אשר בהם. (מתוך שיעורי הרב רייזמן) **זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!**

המקדש. באותו לילה בא אלי בחלומי יהודי זקן בעל צורה, ובידו צרור מפתחות גדולים. הוא הולכני אל בית המקדש, והראני את כל הדברים, שהתקשיתי להבינם... מי אתה? שאלתי. הנני ר' מרדכי מנעשכיז השיבני בפנים מאירות ואני ממונה על מפתחות בית המקדש!... לכן סיים מרן מהר"ש דורש אני בשלום בנו... (באהלי צדיקים בעלזא, גן הדסים)

•••••

בקארלין היו מפליגים מאד במעלת הרה"ק רבי מרדכי מנעשכיז ז"ע, וכן בכל אתר ואתר. עד כדי כך שהגרי"ז מבריסק העיד שאביו הגר"ח היה מספר מופתים מהרה"ק מנעשכיז, פלא והפלא, והיה אומר 'כל מי שצוחק על מופתים שמספרים בנעשכיז, הוא שוטה, כי האבא היה מספר מופתים שהיה שם, אלא שלנו היה דרך אחרת'.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט' ניסן (ה'תקפ"ה)

יומא דהילולא קדישא
של בעל ה"מלא הרועים"
"קהלת יעקב" ועוד ספה"ק,
הרה"ק רבי יעקב זיע"א
בן הרה"ק רבי נפתלי יאליש זיע"א

היה אב"ד דינוב ותלמיד הרה"ק מלובלין.

בספרו 'אמת ליעקב' כתב על פרשת מצורע 'ובא אשר לו הבית', יש אנשים שעוברים ימים ומקומות סכנה לצורך פרנסה, לו חכמו ישכילו מש"כ בחובות הלבבות שאם היה בוטח בהשי"ת, היה כל פרנסתו מזמנת לפניו בביתו, והגם

דברי רז"ל שאמרו מי שכונתו לשם שמים דבריו נשמעים ודברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב

פעם אחת כשסיים ר' אריה לויץ את תפילתו בערב שבת, ניגש אליו איש שאינו שומר תורה ומצוות ובידו סיגריה דלוקה ושאל את הרב היכן מלון המלך דוד, למרות שהאיש התנהג בחוצפה ובעזות ענה לו הרב: "לא אוכל להסביר לך מכאן כיצד מגיעים בדיוק, ולכן אבוא איתך". כשהלכו בדרך המשיך האיש לעשן והרב כדרכו בקודש התעלם מכך. לאחר כרבע שעה של הליכה, כשניתן היה לראות את המלון, אמר לו הרב: "זהו המלון שבקשת". כשראה זאת אותו אדם אמר לרב: "דע לך, כי יש לי לב קשה מאוד. אף אחד לא הצליח לשכנע אותי לשמור שבת. היחיד זה אתה, כי למרות שהתנהגתי בחוצפה לא כעסת עלי ולכן אני מבטיח שאם יש אנשים כמוך בעולם אני מפסיק לעשן בשבת". ממעשה זה לומדים כיצד יש להתנהג בחכמה עם כל יהודי ובפרט כאשר מבקשים להוכיחו ולקרבו. לפעמים צריך לשתוק והוא בעצמו יתבייש, ולפעמים ברמז קטן וכן הדברים אמורים גם לבני ביתו של אדם שעדיין רחוקים מהיהדות שצריך להתנהג בחכמה ולדעת כיצד לקרבו לתורה ולמצוות שכן התורה היא "דרכיה דרכי נועם":

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט' ניסן (ה'תשל"ב)

יומא דהילולא קדישא
של בעל ה"אמרי חיים" מויזניץ
הרה"ק רבי חיים מאיר זיע"א
בן הרה"ק רבי ישראל זיע"א

אי אפשר להחביא ממנו את השבת

מעשה שהיה שרבי חיים מאיר מויזניץ זיע"א נחלש מאוד, וקראו לרופא ניורולוג פרופסור רחמלביץ' שיבדוק מה מצב

המח, לאחר שבדק אותו אמר לנוכחים שהרבי צריך לנוח מאד שלא לאמץ את מוחו כלל, וכיון שידוע כמה שהוא בוער על השבת קודש, יש להעלים מידיעתו שהנה בא יום השבת, וכך יש סיכוי שימשיך לחיות. הגבאים שאלו רבנים והסכימו לעשות כך משום פקוח נפש, למחרתו בשעת התפילה החליפו הגבאים את 'היום יום' במקום לומר היום יום חמישי, הראו לו לומר היום יום שני, כך שיוכל לנוח עוד כמה ימים. ביום שישי בערב נכנסו הגבאים בבגדי חול לחדרו, לשמור על מנוחתו. הרבי שואל אותם 'איזה יום הולך היום?' אמרו לו הגבאים, יום שלישי. הרבי מיאן להאמין להם ואמר 'לא לא, יום מרומם מאד היום...' כיון שהתקרבו שעות השבת לא היה שייך להעלים מאותו צדיק שום דבר.

.....

ידוע שרבי חיים מאיר'ל היה כל חיותו מיום טוב ליום טוב, ממוצאי סוכות כבר היה פסח, וממוצאי פסח כבר היה ראש השנה. הוא היה אומר 'אלה מועדי השם אשר תקראו אותם במועדים', הימים טובים הם של השי"ת, מועדי השם, איך יתכן שיהיה ליהודי שייכות עם משהו ששייך להקב"ה? 'אשר תקראו אותם', צריך רק לקרוא להם, דבר שמונח קרוב וסמוך להאדם, הרי אינו צריך לקרוא לו, דווקא דבר שמונח במקום רחוק, צריך לקרוא שיתקרבו ממרחק. כשהפסח עומד ג' חדשים רחוק ממני, אז צריך לקרוא לו, לא רק כשהוא כבר קרוב לכאן, שאז אין צורך קריאה. ואיך קוראים ליום טוב שיבא? עם כיסופים השתוקקות וגעגועים לקדושת אותו היום טוב. עי"ז מביאים את היום טוב אליו.

הרבי הישועות משה הביא לפני הבית ישראל מגור את ספר אמרי חיים חלק ג', ואמר לו 'חלק זה הוא על מועדים'. השיב לו הבית ישראל 'וכי שני החלקים הראשונים אינם על מועדים?...' הגם שהחלקים הראשונים הם על התורה, אך בפרשיות החורף הוא בוער כבר לפסח, ובפרשיות הקיץ הוא בוער לראש השנה.

.....

הוא היה דבוק מאד מאד בחג הפסח, כמעט בכל שבת ושבת היה מוצא קשרי דברים בפרשת השבוע לחג הפסח הבא עלינו לטובה.

נשמתו חצובה ממצות אכילת מצה בפסח

חסידים ואנשי מעשה היו אומרים שכשם שנשמת הרה"ק מראפשיץ היתה חצובה ממצות סוכה, כך נשמתו של רבי חיים מאיר'ל חצובה ממצות אכילת מצה בפסח. ונזכיר שטיקל שכתב בפרשת משפטים, השנה היה שנה מעוברת, אך אצל רבי חיים מאיר'ל זה כבר 'ערב פסח' בשבת פ' משפטים. וכן כתב עה"פ 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' ותרם אונקלוס 'ואלין דיניא די תסדר קדמיהון', קודם כל כבר הוזכר 'תסדר' לשון ליל הסדר שהוא מסדר וממתיק כל הדינים, שהרי למחרת ליל הסדר כבר תולים את המן, שנאמר 'וישבנות המן ממחרת', והרי מצ"ה ר"ת 'מכל צרותם הצילם', ומהיכן למד אונקלוס שהפסוק מדבר מליל הסדר? שהרי כתוב 'תשים' וזה ר"ת 'שבעת ימים תאכל מצות', ומכאן למד לתרגם 'די תסדר קדמיהון', לעשות ליל הסדר ועי"ז יומתקו כל הדינים. וכן פירש רש"י 'אשר תשים לפניהם, כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם', הרי מוזכר מפורש 'שולחן עורך' שביליל הסדר.

האיש שעמד לפני הבית ישראל, הזכיר את הדברים בנימא שאינה בדרך כבוד והערצה ראווה. גער בו הבית ישראל ואמר אם חז"ל אמרו שלובשים תכלת בציצית, כי תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד, וממילא יזכו ליראת שמים ע"י התכלת. א"כ מה טוב ומה נעים שהאדמו"ר מויזניץ כשרואה קוגל תפוז"א הוא נזכר בחג הפסח ומכך הוא זוכה לקיים מצות ואהבת את ה' אלקיך.

והלא היצר הרע גם עוסק כך איתנו בראיות האסורות, שהאדם רואה משהו שהוא דומה למשהו שהוא דומה לדומה, וכך היצר הרע הורג את האדם, ומפילו מקדושת החיים ומנוחת הנפש. וממנו נקח לעבוד את ה' למצוא רמזים ורמזי רמזים מכל ענין שיכול לקרב אותנו להשי"ת.

.....

כאמור בספר אמרי חיים בוער בכל פרשה בקדושת חג הפסח. בפרשת לך לך 'ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין', מלחמת המלכים היתה בליל הפסח, ואברהם אבינו ע"ה התחיל לערוך את ליל הסדר, ולפני האפיקומן יצא ללחום במלכים, שנאמר ויחלק עליהם לילה, לכן בא לפניו מלכי צדק עם האפיקומן ושני הכוסות האחרונות שעוד לא שתה. וכן בפרשת תולדות, הברכות 'ויתן לך האלקים מטל השמים' היה בליל פסח. וכן בפרשת ויצא 'זה לי עשרים שנה בביתך', כתב האמרי חיים 'נעביך נעביך עשרים שנה היה יעקב אבינו צריך לערוך את ליל הסדר בבית לבן הארמי'...

עוד פ"י האמרי חיים 'נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו' באיזה זמן נתת שמחה בלבי, כשנכנסים לבית המצצה והיין לכבוד פסח.

הרשע לא מצא ציד, והביא כלב ליצחק אבינו. והרי אילו לא היה יעקב מציל את המצב, היה יצחק בוודאי מרגיש בגודל קדושתו הנוראה שהמאכל הוא בשר כלב, ואז היה מגרש את עשיו מעל פניו לנצח נצחים, ונמצא שיעקב אבינו במעשיו, הציל את עשיו... שמכיון שכבר הכניס את יצחק למצב שלאחר האפיקומן, נמצא שהוא כבר לא ראוי בכלל להכשילו בבשר כלב. אע"פ שהגוי נענש על מחשבה לבד, אך בזכות יעקב כבר לא היתה מחשבה שיכולה לבא לידי מעשה.

תאות אכילה בליל הסדר - הנה עשיו אחיו בא מצדו - והעצה לאכול תיכף אפיקומן במרמ"ה

והוסיף רבי חיים מאיר'ל בדרך מוסר; אם אנו יושבים בליל הסדר בסעודה שהביא יעקב לאביו, הרי צריך להזהר מאד מעשיו, הבן רשע, שגם הוא בא לליל הסדר מצידו, ורוצה לבלבל את האדם במאכלים מריחים ונוטפים, העצה הכי גדולה כשבא יצר הרע בליל הסדר, והאדם מרגיש שהוא נמשך אחר תאוות הגוף מדי הרבה, פשוט אוכלים האפיקומן ועי"ז נמלטים מכל הנסיון, כי אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן... בא אחיך במרמ"ה בגימ' אפיקומן, כך ניצולים מעצת היצר הרע בתחבולה ומרמה.

.....

פעם אחת הזכיר אחד לפני הבית ישראל שהאמרי חיים הוא בעל רגש גדול, עד כדי כך שכשהוא רואה בשבת קודש קוגל תפוחי אדמה, הוא נזכר בחג הפסח ונפשו יוצאת מכיסופין, כי בשנים קדמוניות היו אוכלים קוגל תפוז"א רק בפסח שאי אפשר לעשות קוגל מחמץ, לכן בכל עת שהיה רואה קוגל תפוז"א היה נתלה לבו ברגשי קודש לחג הפסח.

והצדיקים הפליגו במעלת סעודת ליל הפסח שיש לפניו חצי הלל ולאחריו חצי הלל, והסעודה עצמה איזה הפסק בין שני חצאי ההלל, וזה שפרש"י 'כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני ה'אדם' ר"ת הל"ל, זהו סעודת ליל הסדר הלל לפניו והלל לאחריו. הרי שגם הפסוק וגם התרגום וגם רש"י, הכל מדברים מליל הסדר, בשבת פרשת משפטים. שזה כבר ממש לפני הפסח.

בספר מאיר החיים קיבץ תפארת הליקוטים ממש מכל פרשיות השנה איזה ענין על המצצה וליל הסדר. לא נשאר פרשה אחת בתורה שרבי חיים מאיר'ל לא מצא שם מצות מצה בפסח.

.....

יעקב אבינו הציל את עשיו הרשע מלהביא בשר כלב ליצחק אבינו.

הגה"ח רבי אליעזר דוד פרידמאן מביא בספרו 'מפי ספרים וסופרים' ששמע מרבי חיים מאיר'ל בשבת פרשת תולדות - שזו הפרשה כולה מצה, שני גדיי עזים קרבן פסח, ויבא לו יין וישת ד' כוסות - ומרוב השתוקקות לליל הסדר אמר בין גברא לגברא, כשראה יעקב אבינו שהנה יבא עשיו אחיו מצדו, והרי צריך להזהר שלא יאכל ח"ו יצחק ממאכלים של עשיו, לכן מיהר ונתן לו תיכף את האפיקומן, והכניס אותו במצב שאסור לו לאכול יותר, שהרי אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, ועי"ז הצילו שלא יוכל לאכול מצדו של עשיו. ורמז לזה 'בא אחיך במרמה ויקח ברכותיך' במרמ"ה בגי' אפיקומן. וזה שאמר יצחק לעשיו, מה אעשה לך בני, כבר אכלתי אפיקומן ושוב איני יכול לאכול עוד. וכן מובא בפרדס יוסף בשם הרה"ק רבי וועלוול סטריקעווער. וכתב השפתי צדיק מפילץ שבתרגום יונתן מובא שעשיו

בחול ובשבתות ובמועדים, ובביתו ובשלחנו המה נועדים..." (לשון בנו רבי שעפטיל בהקדמה).

.....

מעודו היתה משאת חיו של רבינו השל"ה הקדוש לחונן עפר ארץ הקודש ולהתיישב בה, ומעולם לא נשא חן בעיניו אלו שרואים ישיבת בני ישראל בארץ העמים כמעון קבע, וכדברי קדשו במסכת סוכה שלו (אות פה): "לבי היה בוער תמיד, כשראה ראיתי בני ישראל בונים בתים כמו מבצרי השרים, עושים דירת קבע בעולם הזה ובארץ הטומאה... כאילו היתה זו הנחלה לו ולזרעו וזרע זרעו עד עולם, וזה נראה כהיסח הדעת מהגאולה". ואמנם כאשר הגיע העת שבלי ספק נצצה בו רוח ממרום אשר הערו עליו מן השמים", או אז "נשאו רוחו ונדבה לבו ללכת לארצנו הקדושה" (מתוך לשון קדשו של הגאון בעל ה"תוספות יו"ט" בדברי הסכמתו לסידור "שער השמים").

.....

בעת אשר שידך הגה"ק בעל ה"דברי חיים" זי"ע מצאנו את בתו, להרה"ק רבי מרדכי דוב מהורנוסטייפל, פתחו הצדדים כמנהג אבותיהם לפרט את שולשלת יחוסיהם למעלה בקודש. החל צד החתן לפרט את יחוסו של החתן, כבן אחר בן של הרבי ר' זי שא מאניפולי, שכן אביו הרה"ק רבי משולם זי שא יצחק מטלומאטש, היה בנו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מקירמא, בנו של הרה"ק רבי הירש מנדל מדינוביץ, בנו של הרבי ר' זי שא זי"ע כאשר רצה להמשיך ולפרט גם את יחוסיו הנוספים של החתן, לגזע הבעל שם טוב הקדוש, הצדיקים מטשרנובל, בעל ה"תניא" ועוד, עצר ה"דברי חיים" בעדו ואמר: "אחרי

.....

נשמה עילאית שכנה בו ברבינו השל"ה, כפי שמביא בעל "סדר הדורות" מדברי המקובלים ויודעי ח"ן, שהיה בו ניצוץ נשמת רות המואביה, ורמז לכך, שכל הפוסקים במגילת רות מתחילים באות וי"ו חוץ משמונה פסוקים שמתחילים באותיות שונות שצירופם עולה: ישעיה בא"ל ר"ת: ב'ן א'ברהם ל'וי (עיי"ש דברים מופלאים בסוד נשמתו), ומציין כי "לדעתי נצנצה רוח הקודש בבנו הגה"ק רבי שעפטיל שקרא הקדמתו לספר השל"ה בשם 'ווי העמודים', רמז לוין הנ"ל.

.....

שם גדולתו וגאונותו יצא בכל הארץ, עד שלא היתה כמעט קהילה חשובה ומפוארת שלא ביקשה מאתו לבוא לכהן פאר בעירם. עובדא זאת היתה כנראה משום הרבצתו תורה למאות ואלפי תלמידים, אשר נפוצו בכל ערי אירופה, וכדברי בנו הגה"ק רבי שעפטיל בהקדמתו לספר של"ה: "כמעט בכל הגולה נתפשטו תלמידיו, ורוב הגולה, רובא דרובא, התאוו תאוה לתורתו ולהנהגתו וקיבלו אותו עליהם כמה וכמה קהילות גדולות, ובאחרונה נתקבל בארבע קהילות שהן עטרותיהן של כל הקהילות, דהיינו ק"ק פראנקפורט, וק"ק פראג וק"ק פוזנא, וק"ק קראקא...".

.....

"איש אלוקים... מרא דארעא ישראל, נודע ומפורסם בקרב כל ישראל... כי גדול הוא ליהודים... והעמיד תלמידים הרבה למאות ולאלפים בכל תפוצות ישראל... היה מוכיח גדול בדור" "החזיק ידי לומדי תורה, ומימיו לא פסקו משלחנו שמונים נפשות אשר האכילם מטעמים, ברבורים אבוסים ופטומים,

.....

פעם כשחל ערב פסח בשבת אמר האהבת ישראל זי"ע א למקורביו שצריכים לראות לבלבל את האמרי חיים זי"ע א היום ממחשבותיו, כי בכל שנה ושנה בער"פ יכול לכלוא את הגעגועים ולהתאפק מלקיים מצוות הלילה ע"י שעובדים באפיית מצות ומתעסקים בשריפת חמץ וכיו"ב, אולם עתה שחל ער"פ בשבת, והוא שובת ממלאכה יש לחשוש אולי יזיק לו ההשתוקקות שלו לאכילת מצה ולכן ראוי לבלבלו מעט ממחשבותיו. פוק חזי גברא רבה דקא מסהיד עליהו, שאביו הק' העיד עליו שיכול לינזק מרוב השתוקקות למצוה זו. (מפי סופרים וספרים)

.....

מרוב דבקותו לאור הפסח, כפי הנראה נתבקש לישיבה של מעלה לערוך שם ליל הסדר ונסתלק ביום ט' ניסן. וכתוב בישמח ישראל שביום ט' ניסן מתחיל הכנה מיוחדת לפסח, שאם יבא משיח צדקנו היום, נוכל להקריב קרבן פסח בטהרה, כי ביום ט' תהיה הזאת אפר פרה של שלישי באופן שלא נטמא במת ביומיים אחרונים, וביום י"ג תהיה הזאת יום השביעי, ונהיה טהורים ביום י"ד. [שאם תהיה הזאת שביעי ביום י"ד הרי נחלקו בגמ' אם שוחטים וזורקים על טמא שרץ]. (מתוך שיעורי הרב רייזמן)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"א ניסן (ה'ש"צ)

יומא דהילולא קדישא של השל"ה הקדוש

הגה"ק רבי ישעיה הלוי זי"ע א בן הגה"ק רבי אברהם לוי זי"ע א

ממשפחת הורוויץ, אחת המשפחות המיוחסות שבישראל

שמניתם את הרה"ק ר' זישא זי"ע שוב
אין צורך להזכיר שום יחוס נוסף!"

וכאן עבר ה"דברי חיים" לספר את העובדה הבאה: בשנותיו האחרונות עלי אדמות, החל המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע להתענות פעמים רבות, איש לא יכול היה לעמוד על סודו הטמון בזה, אך הכל הודו, כי הדבר הוא למעלה מכוחותיו הגופניים ומסכן את בריאותו בעליל. הואיל וכך, נתנו בני החברייא קדישא את עיניהם בהרבי ר' זושא, המקורב הגדול לרבו המגיד, כדי שיכנס אל הקודש פנימה ויתחנן לפני רבו הקדוש כי יחדל מתעניותיו. לאחר ששמע המגיד את בקשת תלמידו חביבו, הרבי ר' זישא נענה והשיב: "האיך יכול אתה לבקש ממני לחדול להתענות, בו בזמן שאתה עצמך צם ומתענה עד לאין סוף?!" שתק הרבי ר' זושא ולא השיב מאומה. המשיך המגיד ואמר: "ובכן, אם תקבל אתה על עצמך, לחדול להתענות לפחות ביומי דפגרא, כי אז אחדול גם אני מתעניותיי!" קיבל על עצמו הרבי ר' זישא, אולם, היתנה תנאי, כי הרבנית ממעזריטש, תכין בעבורו את ארוחות הערב לשבירת הצומות. כאשר הגיע יומא דפגרא, והרבי ר' זושא נאלץ לאכול כפי תנאו ביקשה הרבנית מהרבי ר' זישא, כי יואיל בטובו להשגיח על תינוקה הלוא הוא, הרה"ק ר' אברהם "המלאך", בנו של המגיד הק' למען אשר תוכל היא לצאת השוקה לקנות מצרכים להכנת ארוחתו. נטל הרבי ר' זישא לידיו את ספר השל"ה - "שני לוחות הברית" הקדוש, והתיישב לעיין בו ליד עריסת התינוק. לפתע החל התינוק לבכות, לאחר מספר נסיונות, נוכח רבי זושא לראות, כי לא יוכל לצאת ידי חובת שניהם, ואשר על כן סגר את הספר והתפנה אך לשמור על

התינוק. באותו הרגע ניגלה אליו הגה"ק בעל השל"ה, בכבודו ובעצמו, באמרו: "המשיך אתה ללמוד בספר, ואני אשגיח על התינוק!" סיים ה"דברי חיים" את סיפורו ואמר: "אם השל"ה הקדוש הטריח את עצמו מגן עדן, כדי להשגיח על התינוק, ובלבד שרבי זישא לא יופרע מלעיין בספרו, אין עוד צורך להוסיף שום יחוס שבעולם ליוצאי חלציו!"

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ג ניסן (ה'של"ה)

יומא דהילולא קדישא
של רבינו מרן ה"בית יוסף"
רבינו יוסף קארו זיע"א
בן הגה"ק רבי אפרים זיע"א

רבינו כותב בספרו "מגיד מישרים" (אור לי"ג אדר) שקיבל לכך את ברכתו של ה"מגיד": "עוד אמר לי, שיעזרני לגמור חיבורי בלי שום טעות וסייג, ושיאירו בו עיני כל ישראל. ושקרא אותו 'בית יוסף' כי הוא שמו הראוי לו, כי הוא ביתי בעוה"ז ובעוה"ב". מן הראוי לציין עוד טעם אודות שמו [מתוך ההקדמה]: נמצא שספר זה מזון לכולא ביה, על כן קראתי 'בית יוסף', כי כשם שמבית יוסף היו נזונים הכל מזון הגוף, כך יהיו נזונים מספר זה מזון הנפש". מאז שיצא הספר לאור עולם נתקבל בכל תפוצות ישראל, אשר סמכו את ידיהם עליו ו"כל מורה הוראה, בריש כל מראין, לוקח בידו טור ובית יוסף, ומבלעדם לא ירים איש את ידו בהוראה" (שה"ג להחיד"א).

•••••

והגאון הנודע רבי חיים פלאגי ע"ה, כתב בשו"ת "חיים ביד" (סימן קח): "על

כן יאמרו 'המושלים' (האומרים משלי מליצות): 'לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו'. וגם אחינו רוב בני אשכנז ופולין, מורים הלכה למעשה כהבית יוסף, במקום שהרמ"א אינו חולק עליו".

•••••

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע אמר פעם על עצמו, כי את היראת שמים שלו רכש מלימוד טור עם ב"י, ובפרט מחלק או"ח שאב יראת שמים במדה גדושה, וכן הוי מרגלא בפומייהו דרבוה"ק שלימוד טור עם ב"י הוא סגולה ליר"ש.

•••••

מסופר בפי החסידים שהרבי ה'אמרי אמת' היה מפליא בשבח ספרי ה'בית יוסף', והתבטא, שהבית יוסף הוא 'רבו מובהק'. כמו כן בעת מסעו של האמרי אמת לארץ ישראל השתטח על קברו בבית החיים בצפת.

סיפר החסיד הנודע רבי לייבל קוטנר ז"ל: באחת מנסיעותי לגור, עברתי 'שלום נעמען' אצל הרבי ה'אמרי אמת', לפתע שואל אותי הרבי: 'וואס לערענסטו?' השבתי שהנני לומד 'טור'. הרים הרבי שני ידיו כלפי מעלה ואמר בהתרגשות: 'מיט'ן בית יוסף?!... (רבי חיים יצחק שוירץ היה מראה בידיו את התנועה שעשה הרבי, ומדגיש שבה רואים את גודל ההערכה שרחש הרבי למרן ה'בית יוסף').

•••••

רמז ע"ז הגה"צ רבי משה פארהאנד זצ"ל אבד"ק מאקאווא. ויראו האנשים כי הובאו בית יוסף וגו' (פר' מקץ), עיין בספר הקדוש נועם אלימלך דמפרש הפסוק באריכות על דרך מוסר. וי"ל בדרך רמז דהנה ידוע ומפורסם בין החסידים בשם הרב הגאון הקדוש

מבעלזא זי"ע ועכ"י, דלימוד **טור ובית יוסף** מסוגל ליראת שמים, והיות דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, על כן אפשר דכאן רמיז לן קרא ענין זה דהנה ידוע דאם נכתב ויראו בשני יודין הוא לשון יראה, וזה רמז נפלא להנ"ל, ויראו האנשים, שזכו ליראת שמים, כי הובאו ללמוד **"בית יוסף"**, ודו"ק.

מון **הבית יוסף** מתחיל בלשונו בשו"ע "יתגבר כארי" שעולה כמנין "יוסף בן אפרים קארו". **זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמנ!**

י"ג ניסן (ה'ש"ס)
יומא דהילולא קדישא
של ה"אלשיך" הקדוש
הגה"ק רבי משה זיע"א
בן הגה"ק רבי חיים אלשיך זיע"א

לאחר פטירתם של מון **הבית יוסף והמבי"ט** עמד **רבינו משה אלשיך** בראש הוועד לרעות את צאן עמו וגם עמד שם בראש שתי ישיבות לתלמידים, ואף שהיה מורה הוראה היה גם דורש טוב לעמו בשבתות ובמועדים. אחד הדרשנים המצויינים, שעמדו להם לישראל. גדול הדור בתורה ומקובל, נסמך על ידי רבו שמינהו לדיין ולדרשן בעיר המקובלים צפת. כל גדולי הדור ביניהם רבו הבית יוסף באו בשבתות לבית הכנסת שלו לשמוע את דרשותיו, שהצטיינו בסגנון מיוחד ובגישתו האופיינית להחדרת הכרת השם והדרכים להתקרבות לבורא.

האר"י הקדוש העיד עליו, כי דבריו מכוונים אל האמת. וכאמור בשער הספר **"ירים משה"** (פיורדא תקכ"ד)

"אמר לתלמידיו בואו ונשמע חידושי תורה, מפי הקדוש **רבי משה אלשיך** שזכה לו חדא פנים בתורה בהאי במאור נפלא הפלא ופלא מפליא לעשות"

.....

בספר **"מדרגות האדם"** בפרק הדין בדרכי הביטחון מביא **הסבא מנובהרדוק** זצ"ל מעשה שאירע בזמן **האלשיך הקדוש**. איש אחד, שכל ימיו התפרנס מהובלת חומר וטיט בעגלה הרתומה לחמור, שמע יום אחד את **האלשיך** מדבר על מידת הביטחון העליונה מכל השתדלות. אמר לעצמו: "למה לי לעמול קשה כל ימי חיי? כיון שיש מין בטחון כזה, הרי כל השתדלותי מיותרת!" קיבל על עצמו החלטה לבטוח בה' בכל לבו, והלך וישב כל היום ליד התנור ואמר שם פרקי תהלים. כאשר באו אשתו ובני ביתו לתבוע ממנו שיצא לעבודתו להרוויח לחמו, גער בהם ואמר: "וכי משוגעים אתם רחמנא ליצלן? הלא שמעתי בפירוש מהאלשיך הק' שאם אדם בוטח בה' באה אליו מחייתו בלי שום סיבה. למה לי, א"כ לנסוע בקור ובחום בשעה שהדבר יבוא לי ממילא? עשו גם אתם כמוני ופרנסתנו תבוא אלינו ממילא!" לימים מכרו את החמור ואת העגלה לגוי. הלך הגוי עם החמור לחפור גומא, ומצא שם אוצר גדול של זהב. מילא את השקים בזהב ונתנם על העגלה. אח"כ הלך לחפור עוד. לפתע נפלה עליו אבן מההר ומת. משבושש הגוי לחזור, נשא החמור את רגליו, והלך לבעליו הראשונים, כהרגלו. פתאום נשמע קול בחצר הבית, ומצאוהו טעון שקי זהב. באו בני ביתו של האיש ואמרו לו: "הושיע לך בטחונך! כי מצא מצאת אוצר גדול!" באו תלמידי **האלשיך הק'** אל רבם ושאלוהו: "במה גדול כוחו של האיש הזה יותר משלנו? אנו מבקשים

כ"כ את הביטחון ואין הדבר עולה בידינו - והוא שמע פעם אחת והלך וישב אצל התנור והשיג אוצר". אמר להם **האלשיך**: "מוביל החמור, כאשר שמע אודות הביטחון לקח את הענין ללבו כמו שהוא, בלי שום ספק ובלי פחד, כאילו לא היה בעולם מציאות אחרת כלל. לא כן אתם, כיון שיש לכם עדיין מעט פקפוקים וחששות, עדיין חסרים אתם את השלימות בביטחון".

.....

אמר הרה"ק ר' **לייבוש מטאמאשאו** ז"ל הי"ד בשם **הרב האלשיך הק'** דכשלומד מחבירו דברים הנכתבים בש"ס ובשו"ע וכדומה, אז ילמד מכל אדם. וזה מה שאה"כ (תהלים קיט, צט) מכל מלמדי השכלתי, ולמה, כי עדותיך שיחה לי, ר"ל הוא שח לי עדותיך היינו ש"ס ושו"ע. אבל לומר חידושי תורה, אז תלמוד ממנו רק אם הרב דומה למלאך ה' צבקות (מו"ק דף י"ז ע"א).

.....

בפרשת שמות (כ"ח ל"א) כתב **האלשיך הק'** זי"ע: השי"ת נתן לאדם פה אחד ושתי עיניים, שחצי מה שיראה יגיד.

.....

מסופר שבתקופות גזירות ת"ח ות"ט התגלה רבינו ליהודי שהתגורר בעיר אחת, והודיע לו שנגזרה גזירת מוות רח"ל, על כל יהודי עירו, ואם ברצונו להינצל, שייקח את כל אשר לו ויברח עוד באותו לילה מן העיר. (שם הגדולים) ורבינו הוסיף ואמר ליהודי בחלום: שנתנו לו בשמים רשות מיוחדת לגלות את אוזנו על הדבר הנורא, בגלל שהוא לומד בקביעות את פירוש האלשיך על התורה. וגם

מפרש אותו לרבים ומעודד אחרים
שילמדו פירוש זה (טובך יביעו)

•••••

הרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ בעל
החווה מלובלין זי"ע כתב בהסכמתו
לספר אור פני משה וזה לשונו הק':
הגם שאין דרכי להתנהג בגדולות ליתן
הסכמה על איזה ספר יצאתי ממנהגי
בזה, כי ידעתי את הרב אלקי בוצינא
קדישא מ' משה סופר סת"ם מק"ק
מפשוורסק שהניח אחריו ברכה, והיה
הצנע לכת עד שלא נודע שהיה למדן,
ואני ידעתי כי כשהייתי בילדותי הייתי
סר למשמעתי ושתיתי מימיו הנאמנים,
וידעתי שכל עניניו היה רק לשם
שמים ולעשות נחת רוח ליצרו, והיה
לו מדרגה שהרב הגאון מוהר"ר משה
אלשיך זלה"ה נתגלה אליו וזה היה
מנעוריו, ומה גם שמעתי ממנו בעצמי
כמה דברים נעימים, על כן אמרתי ודאי
למצווה גדולה תחשב והוא חסד של
אמת שרוצה הרבני הוותיק מו"ה מנחם
נחום מחותנו להדפיס ספרו להיות דבריו
נאמרים ולהיות שפתותיו דבבות בקברו.
(אור פני משה)

•••••

רבינו נסתלק לגנזי מרומים באותו יום
שנסתלק רבו מרן הבית יוסף זי"ע, בי"ג
ניסן בשנת ש"ס ומונחתו כבד בעיר
צפת.

נשאר אחריו ספריו הקדושים: תורת
משה אלשיך, מראות הצובאות על
נביאים, עיני משה ספר משלי, חבצלת
השרון ספר איוב, רוממות א-ל תהלים,
דברים טובים קהלת, דברים ניחומים
מגילת איכה, משאת משה מגילת
אסתר, שושנת העמקים שיר השירים,
עיני משה מגילת רות, ירים משה

אבות, רב פנינים. זכותו יגן עלינו ועל כל
ישראל אמן!

י"ג ניסן (ה'תרכ"ו)

יומא דהילולא קדישא
של בעל "הצמח צדק" מליובאוויטש
הרה"ק רבי מנחם מנדל זי"ע א
בן הגה"ק רבי שלום שכנא זי"ע א
[חתן הבעל התניא זי"ע א]

והנה על יום י"ג ניסן כתוב במגילת
אסתר (ג יב) "ויקראו סופרי המלך
בחדש הראשון בשלשה עשר יום בו".
ואפשר לומר דנרמז בזה הסתלקות
הבית יוסף והצמח צדק, דשניהם היו
בבחי' 'סופרי המלך' מלך מלכי המלכים
הקב"ה. וכידוע דהצמח צדק דיבר
והפליא הרבה מהכתובה הנפלאה של
הבית יוסף, היאך מעתיק הלשון של כל
ראשון אף שאינו מחדש שם מאומה,
כי כשהאדם מחדש יש תענוג שכלי
בהחידוש ועל ידי התענוג אינו מרגיש
כובד המלאכה והעבודה, אבל כשהאדם
רק מעתיק לשונות מספרים הוא
מלאכה כבידה מאד בלי תענוג השכל,
וזה נובע רק מרצון פנימי להעביר דבר ה'
בעולם. וזהו שנקראים 'סופרי המלך', כי
כתיבתם הוא בשביל המלך ולא בשביל
עונג לעצמו. ואפשר לומר שעל ידי זה
זכה הב"י להמגיד שאמר: אני המשנה
המדברת בפיו, ולא הרגיש עצמותו אז,
דע"י שמסר נפשו לגלות דבר ה' זכה
להיות מרכבה לדבר ה'. וכמו כן הצמח
צדק היה סופר נפלא והוא גם כן העתיק
הרבה, וכל התנ"ך שלו מלא מהעתקות.
והרי זה בחי' הסתלקות שני סופרי המלך
ביום אחד. (גיליון ממעינות הי"ם מצורע

תשפ"ב עפ"י שיעוריו של הרה"צ ר' י"מ
מורגנשטרן שליט"א)

•••••

הצאר ניקאלאי ימ"ש היה מפורסם
ברשעותו ליהודים, ופעם הזמין שלושה
גדולים שהיו מפורסמים בהשפעתם
על חיי היהודים ה"ה מרן הצמח צדק
מליובאוויטש זי"ע ורבי איצאלע
וואלאז'ינער זצ"ל, ולהבדיל רבאי
שטערן מעדת הרפורמים, וביקש מהם
שיחתמו על נייר חלק מבית המלכות
באומרו שאל להם לדאוג כי לא יעשה
שימוש בחתימתם לרעה, והצמח צדק
סירב בתוקף לחתום באומרו שאינו
סומך על חסדי המלוכה ואינו חותם על
שטר שאינו יודע תוכנו, ורבאי שטערן
אמר שהוא כן סומך על חסדי המלוכה
וחתם תיכף את שמו, ורבי איצאלע לא
רצה לחתום לכתחילה אולם כשהובהר
לו שחיי בסכנה אם לא יחתום חתם את
שמו. תוך כדי שיחתם עם הצאר אמר
להצמח צדק שידע שאם יעמוד בסירובו
אז חיו תלויים לו מנגד, וציטט לו הצאר
מהנביא ישע"י (א, יט) את הכתוב: "אם
תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו,
ואם תמאנו ומריתם, חרב תאכלו"
וסיים את הפסוק וכי פי ניקאלאי דיבר
רח"ל, כשמוע הצ"צ את דבריו אמר לו
שאם לא "פי ה' דיבר" רק "פי ניקאלאי
דיבר" אזי מצבו בכי טוב, בראות הצאר
את עקשנותו עזבו בחדר ואסרו אותו
במאסר לתקופה, ובתוך זמן קצר הוציא
הצאר את הכתב מבלי חתימת הצמח
צדק ושם נאמר שהרבנים מסכימים על
גיוס היהודים ר"ל, ויהי לפלא שמתנוסס
עליו חתימתו של רבי איצאלע ונצטער
הגאון מאד מזה, כעבור תקופה
קצרה שיחרר ניקאלאי את הצמח
צדק ממאסרו באומרו ראיתי שהוא

משתוקק ליהרג על קידוש ה' ולא רציתי למלאות את תאוות לבו, ואכן נתקיים הדבר שלא ה' דיבר, אלא ניקאלאי לבדו דיבר...!

.....

פעם היה אסיפת רבנים בפטרבורג הבירה בין כסא לעשור, והשתתפו שם הרה"ק בעל צמח צדק מליובאוויטש והגאון רבי יצחק מוואלוז'ין ועוד, ונתעכבו שם הרבנים והוכרחו לשבות שם ביום הכיפורים, ומכיון שלא הותר ליהודים להתיישב שם לא היה שם כי אם קהילה קטנה של "קנטוניסטים" - בני ישראל שנחטפו מילדותם לעבודת הצבא והתפללו עמהם, לתפלת נעילה שלחו את אחד החיילים להתפלל כשליח צבור, ולפני שהתחיל קם ואמר - רבנו של עולם מה יש לנו לבקש ממך ביום זה? על אשה ובנים, הרי גם הם יהיו חיילים! על פרנסה, הרי אנו סמוכים על שולחן המלוכה! על חיים, וכי מה טעם וערך יש לחיים כאלה?... רק זה יש לנו לבקש ממך, יתגדל ויתקדש שמייה רבא! מרן ז"ל היה מספר הסיפור הזה בהתרגשות מרובה.

.....

סיפר הרה"ק רבי מנחם מענדיל בעל "צמח צדק" מליובאוויטש - מעשה ביהודי ששירת בצבא הצאר ברוסיה, פעם מצאו חברו שעומד על שפת הנהר דואג מאוד ונבוך ברעיונו, ושאלו על מה זאת, וסיפר כי עד עכשיו שמר

עצמו ממאכלות אסורות ועכשיו נתמנה ממונה חדש עליו והוא איש רע ולא יניחו להיזהר עוד בכשרות המאכלים, ושאלו חבירו וכי מה אתה חושב לעשות כאן? ואמר שהוא רוצה להשליך את עצמו בנהר, ואמר לו חבירו - הרי אין מחוייבים למסור נפש על זה, ותיחשב כמאבד עצמו לדעת, והשיב לו החייל בהתרגשות הלב - מה אתה אומר לי מאבד עצמו לדעת, "איך וועל חלילה מטמא זיין דעם נפש!" ותיכף השליך עצמו אל המים. הרה"ק מליובאוויטש היה מתלהב מאד בספרו זאת. (מספר מאמר מרדכי)

.....

האמרי נועם זי"ע הי' בן הרה"ק הרבי ר' אליעזר'ל מדזיקוב זי"ע בן הרה"ק מראפשיץ זי"ע הוא היה מפורסם בדורו לגאון עצום. ויש מכתב שכתב הרה"ק מצאנז זי"ע שסותר שם טענות המתנגדים דהחסידים אינם לומדים, וכותב דברוסלאנד, הגדול שם הוא הרה"ק רבי מנחם מנדל מליובאוויטש [הצמח צדק], ובפולין הגדולים שם הרה"ק ר' אברהם מטשעכנאו זי"ע ור' איטשע מאיר ווארשאוער החידושי הרי"ם ובגאליציע יש את רבי מאיר מדזיקוב שהוא גאון מחודד וכו'.

.....

אז תשמח בתולה במחול, ביאר הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זיע"א, דחוץ ממה שהוא מחול וריקוד, הוא גם מלשון

מחילת עוונות והנה הוא יובן, ע"פ מה דידוע דע"י ריקודין אפשר להשפיע מחילת עוונות, ולהמשיך רב טוב וחסד מכל העולמות לרפואות וישועות וכל טוב.

.....

כתב הצמח צדק (דרך מצוותיך, שורש מצות התפילה אות מ) שהיה נשמע תמיד ממורינו ורבינו [בעל התניא] זי"ע: איך וויל גאר ניט, איך וויל ניט דיין גן עדן, איך וויל ניט דיין עולם הבא, וכו', איך וויל נאר דיר אליין!!! [אינני רוצה את הגן עדן שלך, ולא את העולם הבא שלך, אין רצוני אלא אותך בלבד].

פעם בא יהודי והתלונן לפני הרה"ק בעל ה'צמח צדק' מליובאוויטש זי"ע שאין לו חשק התורה, נענה אליו ואמר לו "הלואי והייתי במצב שלך, כי אז לא הייתי צריך לשבור את רצונותי וללמדו בלא חשק, אך מה אעשה ולא זכיתי לכך ולעולם יש לי חשק ללמוד..." (הגדה מפי ספרים וסופרים אות קנח).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

.....

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר החפץ בעילום שם הי"ו

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה,
להגדיל תורה ולהאדירה

ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח

ולכל הטוב והצלחה בכל העניינים

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר ישראל שטיינמץ הי"ו

ניו יורק

אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה,
להגדיל תורה ולהאדירה

ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח

ולכל הטוב והצלחה בכל העניינים

שבת שלום ומבורך!

להארות והערות וכן להצטרפות לקבלת הגליון בטלפון - 054-844-3494